

S I S T E R U N D E
Torsdag, 25. jan. 1945.

Utspos 45
S.
Eksp.
Date 25.1.45
A/3035/45
Lar 6068

Et Stockholmsbr.
Tenk, å lese Aftenposten i Stockholm!
Det er oppkvikkende å konstatere om igjen hvordan de må sette verden på hodet for å få det til å stemme med sitt elendige kram. Jeg sitter med Morgennummeret for 15. jan. foran meg og blir så fantastisk energisk at jeg tar fatt i løgnene.
Der finns et fotografi av "Bull, den avsatte minister i Stockholm". Når ble han avsatt da? Meg bekjent er han utnevnt til den ikke helt uvesentlige stilling som minister i Rom.
Der finnes en faksimil av en utklipping i naziorganet "Folkets Dagblad" - som ingen skikkelig svensk gidder å lese - med tittelen: "konflikt Tranmal-Nygaardsvold".
"Holdingen er datert London den 9-1 FD- som om denne avisen skulde ha korrespondent i London!" Den har aldri hatt det og vil aldri få det. Så følger detaljene i denne "korrespondens" som alle har vet er laget på bestilling av norske quislinger forat de skal få bruke avtrykket i sin presse i Norge.
Løgn, løyn og atter løyn - i sin helhet og i hver eneste liten detalj.
Dette lever altså quislingene på, tenker jeg og ser for meg disse ynkelige vesener som kryper over Svenskegrænsen hver uke og forsikrer om at de er gode jøssinger, og at de ikke har trodd et eneste ord av hva Aftenposten skriver. Hvor mange hundre som nå er avvist av norske myndigheter og er blitt internert i quislingleirerne her, vet jeg ikke nøyaktig, men tallet er sterk stigende.
Vi kjenner dem nå, kan dere hjemme være forvissat om. De er enda mere ynkelige på denne siden av grænsen enn hjemme hvor uniformen likesom stiver dem opp litt.
Og de er forskrkket over de tusener og atter tusener av nordmenn som trenor for gode livet i politileirerne for å være nyttige til dagen kommer. Tenk at vi her ute som er så splidaktige, så hatfulle mot hverandre, har klart å reise en liten armé på nøytral grunn - en liten armé som dog er fem ganger så stor som all quislingmobiliseringen gjennom flere år. Og dette i et fremmed land hvor en mobiliseringsordre ikke kan settes i verk. 9000 og litt mer har trukket i trøye hittil.
Så vil jeg bare hilse og si - til den som måtte være i tvil - at vi her ute kjenner for demokratiet og ytringsfriheten, og at vi derfor lar kritikken komme til ordet mot den som styrer og steller. Ingen av oss er ufeilbarlige og vi har sikkert gjort mange feil her ute. Men i samlingen om frigjøringen står vi som en mur.

Nasistiske kulturbloster.
Før depotasjonen fra Nord-Norge ble satt i verk søkte som kjent nasistene å gjennføre en frivillig evakuering og Jonas Lie og Lippstad var i den anledning sendt dit opp med følge for å påvirke folk til å dra sydover frivillig og for å gjennomføre evakueringen. Det lyktes ikke. I Bjørnevath opptrettede Jonas Lie siste gang offentlig 16. oktober og uttalte da blant annet: "Jernteppet går nå ned mellom Sovjet-Finmark og det øvrige Norge. Dere går harde tider i møte. Bare sterke mannfolk og de kvinner som vil ligge med de russiske soldater vil overleve katastrofen. Alle de øvrige vil gå til grunde." Et ganske stivt stykke råskap; men alle rekorder slo ingeniør Præuthun da han i en tale samme sted 11. okt. uttalte: "Jeg er selv god for 2 mil. kr. Jeg kan si som så: Jeg gir blanke fender i dere. Jeg legger ikke skjul på at hvis dere tror de på den andre siden kan gi dere bedre vilkår så skiller vi lag, og de som blir igjen, blir i jern. Dere kan gjøre hva fender dere vil. Vi er kun kommet hit for å gjøre det best mulige utav en vanskelig situasjon. Ministrene (Lie og Lippstad) drar imorgen avsted til Oslo og setter sine stillinger inn på at den blir beslåglagt til Nordland og Troms alt som finnes av skipsmaterieill. De av menneskene som nekter å gå ut, vil bli skutt. Fra Tanå går to skip og ått kuttere, hvorav så og så mange går til helvete. De som kommer frem, kan så være godt fornøyd." Dette er et stenografisk referat av talem.

Trist fylkesfører.
Fylkesfører Hærcid i Ostfold "storfylke" har ikke nogen trøst å by sine folk i sin nyttårshilsen. Han sier bl.a.: "Ser vi tilbake på året som svinner, så har det vært tungt og lite lyst i det små som i det store. Mange gode landsmenn har mistet livet, levemåten er blitt mere og mere skral, det er blitt tyngre og tyngre å fylle plassén for hver og en av oss. Svært mange har måttet lære å resignere, måttet innse at krigen går sin harde gang uberørt av våre private ønsker og forskrifter. Dette har sikkert ikke skadet, men lært oss å passe våre egne ting. Vi er blitt mere omtenksonne så vel i munnen som i handling og det er å anta at denne strange skole vil fortsette inn til de fleste har lært, at krigens lov er uhyre skarpskodd."

Nyhetsene fra London, onsdag, 24/1 kl. 18.30
Ostfronten. Det meldes at marskalk Konjévs styrker har rykket 60 km. inn i Schlesia. Troppene som igår hadde nådd Oder på en 60 km. bred front, har idag på et sted satt over elva. Evakueringen av Schlesia, Pommern og Wartegau pågår med febrilsk hast. Jernbanen mellom Breslau og Oppeln er avskåret. Den hurtigste framrykking foregår fremdeles i Vest-Polen hvor Bydżobóz ble stormet igår. De heftigste kamper pågår i Ost-Preussen. Rokosovskis styrker inntok idag Saalfeld 40 km. fra Elbing ved Ostersjoen. Freistadt ble likelødes inntatt. Lengre øst kjemper Tsjerniakovskis styrker seg veg mot Königsberg og står idag mindre enn 40 km. fra denne byen. Hele Ost-Preussen trues med innringing, på samme måte som det livsviktige industriområdet i Schlesia som nå praktisk talt er isolert. Stockholmsavisene melder om voldsom engstelse i Berlin. I en dagsordre fra marskalk Stalin til Malinovski idag meldes om en ny offensiv, denne gang i Nord-Ungarn hvor troppene i løpet av det siste døgn har rykket fram 22 km. på en 40 km. bred front.

Vestfronten. Tyskerne drives fremdeles tilbake i Ardennene på en 50 km. bred front. På nordsiden av franspringet er St. Vidt og to landsbyer erobret, på sydsiden 5 landsbyer. De allierte taktiske fly hamrer uoppørlig løs på de retirerende tyskere. I løpet av de siste 40 timer har britiske fly bombet 160 fullstete tog på vei østover. Togene mot vest går tomme. Jernbanelinjer, bruer og transporter har vært under ustanselig bombardement. 34 tyske fly er blitt skutt ned mot tap av 12 egne maskiner under disse angrep. 5 allierte flyvere ble reddet. I nord har br. 2 armé inntatt Heinsberg og tre landsbyer. I Hagenau-avsnittet har de allierte trukket seg litt tilbake. I syd angriper franske styrker på begge sider av den tyske lønne på vestsiden av Rhinen. Det nordvestlige Holland er blitt helt isolert fra Tyskland etter allierte luftangrep igår. Sentrale jernbane- og veiforbindelser er ødelagt.

Det fjerne Osten. Britiske styrker har gått iland på et nytt sted på Arakankysten på et sted mellom Akyab og Ramree.

Norge. Det meldes om en enestående bedrift av 8 ungdommer fra Porsanger i Finnmark som har fullført en 350 km. lang skitur fra sitt hjemsted gjennom det indre Finnmark og ned til Polmak for å slutte seg til de kjempende styrker der.

Svenske aviser er fortiden fulle av rykter om Terboven og Quisling. Det menes at Quisling vil bli satt til en slags Gauleiter her i Norge fra 1. febr. og at tyskerne kommer til å stille skjerpete krav til quislingene for at de skal overta endel av tyskernes arbeide. Det er ikke sannsynlig at Rendulic vil venne tilbake

etter at han først er sendt til ostfronten. Fuglesang er sterkt i misskredit fortiden og vil sannsynligvis bli sjåttet ut.

Tyskerne tar hånd om borgervakten i Bergen, med norske nasismyndigheter som håndlangere. Det er særlig transformatorstasjonene tyskerne er nervøse for, og de har utarbeidet egen vaktinstruks for dette vakthold. I denne instruks heter det bl.a. at vaktpostene har å forhindre at uvedkommende personer får adgang til stasjonene og at det forbeholdes noen sabotasje på dem. Skulle ikke vaktpostene greie dette ved egen hjelp må det norske politi absolutt straks alarmeres pr. telefon. Vakten må ikke forlate poststedet under flyalarm eller flyangrep. Hvis avløsning ikke møter fram skal vaktposten melde fra til politiet. Hvis en vaktpost pågaa sykdom ikke kan ta vakt: vil han bli henvist til tysk lege, n.aa. ord borgervakten har muligheter for både å bli drept og før å bli angiver. En slik situasjonsom denne i Bergen kan også meget godt bli aktuell her. En vil derfor innskjerpe at borgervakten er boykottet.

Ro langsomt herr Halvorsen. I sin anmeldelse av 'Fru Inger til Osttråt' skriver Finn Halvorsen i Aftenposten bl.a.: "Et trollefolk som lydig bøyet naken under åket, har vi aldri vært og vil aldri kunne bli. For oss er friheten like nødvendig som den luften vi skal puste i. Aldri gir vi den godvillig fra oss, og aldri holder vi opp å sloss, for vi har vunnet den tilbake." Ro langsomt herr Halvorsen, ti vi kommer tidsnok fram. Hva sa De dengang teatersjef Gleditsch ble myrdet eller drept for da Nationalteaterets styre ble satt på Grini, mens De satt som sjef for Statens Teaterdirektorat. Skulle ikke De huske se husker vi.

Statspolitibetjent og tidligere frontkjemper ved navn Cato Andersen valgte forleden den korteste veg til å komme vekk fra det forcatåenden oppgjør som forræderne nå vet kommer. Under en rangel hos tyskerne tok han en revolver og skjøt seg en kule for pannen.

Hirdens budgett er nå kommet opp i 12 mill. kr. året. Heri er ikke medregnet Hirdens Bedriftsvern og Fødergarden.

Oslos nasistiske byarkitekt Rhode er utnevnt til ekspedisjonssjef i Innenriksdepartementet. Han beholder sin stilling som byarkitekt.

Flere av forgrunnsfigurene i ledene håndverksbransjer er arrestert i den siste tid. Det gjelder bl.a. gullsmed Eilert Krogh Prydtz, sjefen for Postrup, og to av brødrene Moestue, sjefer for den store trykkeribedrift.